

ปัญหาการจัดการคดียาเสพติด : กรณีผู้ต้องขังหญิง

The Problem of Drug Cases in Women's Prisons

ชุลีรัตน์ เจริญพร¹ สังคิต พิริยะรังสรรค์² ฉัตรวรัญ องคสิงห์³

นิตาวรรณ เพราะสุนทร⁴ และ วณี กอสุวรรณศิริ⁵

Chuleerat Charoenporn¹, Sungsidh Piriyanangsan², Chatwarun Ongkasing³,

Nidawan Pawcsuntorn⁴ and Vanee Korsuwansiri⁵

¹อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, ²คณบดีวิทยาลัยนวัตกรรมการสังคม, ³รองคณบดีฝ่ายบริหาร วิทยาลัยนวัตกรรมการสังคม, ⁴อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ถนนพหลโยธิน ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี 12000 และ ⁵นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการพิเศษ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร กรมพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชน กระทรวงยุติธรรม

¹Lecturer in Master of Arts Programs in Leadership Society Business and Politics, ²Dean of College of Social innovation, ³Associate Dean for Administration College of Social Innovation, ⁴Lecture of Faculty of Law Rangsit University, Phahonyothin Rd., Lak-hok, Patumtanee, Thailand 12000 and ⁵Vocational Training Technical Officer, Senior Professional Level, Department of Juvenile Observation and Protection Centre of Bangkok Metropolis, Ministry of Justice, Chaengwattana Rd., Tungsonghong Sub-District, Laksi District, Bangkok 10210

E-mail: Chuleerat.c@rsu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาปัญหาการจัดการคดียาเสพติดจากกรณีผู้ต้องขังหญิง เป็นบทความส่วนหนึ่งจากโครงการวิจัยเรื่อง วาทกรรม ยาเสพติด: อิศราภาพของผู้ต้องขังหญิง มุมมองจากเศรษฐศาสตร์การเมืองและนิติเศรษฐศาสตร์ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างองค์ความรู้และปรับเปลี่ยนทัศนคติของคนไทยต่อเรื่องยาเสพติดโดยเฉพาะปัญหานักโทษหญิงติดยาเสพติดลักคอก และ 2) เพื่อเสนอแนะแนวทางการสร้างความหมายใหม่ให้กับยาเสพติดและทางออกของการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความเป็นจริงในสังคมไทย โดยศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร การจัดสัมมนา สัมภาษณ์ชีวิตของผู้ต้องขังหญิงในพื้นที่เรือนจำ 4 ภาคและกรุงเทพมหานครจำนวน 10 เรือนจำ และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ต้องขังหญิง จำนวน 200 กรณี

ผลการศึกษาพบว่า ด้วยเหตุผล และเข้าใจในทิศทางสังคมของสังคม ซึ่งกำหนดแนวทางในการจัดการ และการแก้ไขปัญหายาเสพติดพบว่ามี ความแตกต่างของเหตุผล และทิศทางสังคมของผู้ต้องขังหญิงคดียาเสพติด อันอาจเป็นเงื่อนไขสำคัญของการจัดการแก้ปัญหาที่ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหา ส่งผลให้มีความรุนแรงในสถานการณ์ปัญหาคดียาเสพติดในกลุ่มผู้ต้องขังหญิง ทั้งด้านทัศนคติของคนไทยต่อผู้ต้องขังหญิง และปัญหานักโทษหญิงติดยาเสพติด

คิดค้นคุก ข้อเสนอแนวทางสำคัญของการจัดการปัญหาจึงต้องคำนึงถึงมิติทางเศรษฐศาสตร์ ในการร่วมจัดการปัญหา การใช้มาตรการทางเลือกอื่นทดแทนการลงโทษทางอาญาเป็นทางเลือกมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเบื้องต้นจากการศึกษา คือ ต้องดำเนินการค้นหาแนวทางการจัดการปัญหาภาคียาเสพติด บนมิติ ความหมายใหม่ของการแพร่ระบาดของสถานการณ์ยาเสพติดทั้งในกลุ่มผู้เสพ ผู้ค้า ผู้ผลิต ที่จะต้องมีแนวทางในการ พิจารณาการจัดการแก้ไขปัญหาทั้งในทางกฎหมาย นโยบายสังคมที่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ยาเสพติด ผู้ต้องขังหญิง

Abstract

A study on drug cases in women's prisons is a part of a research project on a drug discourse, "The freedom of female prisoners; from the perspectives of political economy and economic laws". The objectives of this study were: 1) to build knowledge and change attitudes of Thai people towards drug problem, especially an overpopulated drug addicted female prisoners. 2) To propose a new meaning of drug trafficking and find a solution to drug problems that are more appropriate and conform to the reality of Thai society. Methods used were analysis, research synthesis, seminars and surveys on the lives of female prisoners in prisons from 10 prisons in Bangkok and 4 regions of Thailand. Also the deep interviews of 200 female prisoners were recorded and analyzed.

The study found that when society defines solutions to drug problems, they contradict the real problems perceived by female prisoners' society. This could be an important restriction to current solutions that do not correspond to the real situation. As a result, there is a serious problem in drug cases, in terms of attitudes towards female prisoners and female prison overpopulation. A solution to this problem is to include an economic context to the solution, and to use an alternative penalty, rather than criminal penalty on some cases. Another proposed solution from this study is to find solutions to tackle drug cases. On the new dimension of the epidemic situation among drug addicts, drug dealers, and drug manufacturers, there should be better solutions to the differences in current system in society.

Keywords: Drug, female prisoner

1. บทนำ

ภายใต้สภาพความรุนแรงของปัญหาจาก สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในทุก ประเทศรวมถึงประเทศไทย จากการศึกษาจากจำนวน ผู้กระทำผิดที่ถูกจับกุมเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมใน ปัจจุบัน และจำนวนการจับกุมผู้กระทำผิด ผู้ต้องหา

พบว่า มีปริมาณเพิ่มขึ้นในทุกปี เช่นเดียวกับใน สถานการณ์คดียาเสพติดของผู้ต้องขังหญิง ที่พบว่า ในขณะที่ช่วงปี พ.ศ. 2497 ประเทศไทยมีผู้ต้องขังหญิง 289 คน จากผู้ต้องขังทั้งหมด 21,744 คน ผู้ต้องขังหญิง เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เช่นในปี พ.ศ. 2539 ผู้ต้องขังหญิง เพิ่มขึ้นเป็น 3,476 คน จากผู้ต้องขังทั้งหมด 75,496 คน

และนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 จนถึงปี พ.ศ. 2545 ที่จำนวนผู้ต้องขังหญิงพุ่งขึ้นสูงสุดถึง 49,333 คนจากปัญหาการแพร่ระบาดของยาบ้าในช่วงเวลาดังกล่าว จนถึงปี พ.ศ. 2557 ซึ่งมีจำนวนผู้ต้องขังหญิงถึง 45,225 คน นับเป็นประเทศที่มีจำนวนผู้ต้องขังหญิงมากเป็นอันดับ 4 ของโลก รองจากสหรัฐอเมริกา จีน และ รัสเซีย และหากเทียบกับจำนวนประชากรต่อ 100,000 คน แล้วประเทศไทยจัดได้ว่ามีอัตราส่วนผู้ต้องขังหญิงต่อประชากร 100,000 คน มากเป็นอันดับ 1 ของโลก (นัทธี จิตสว่าง, 2558)

ข้อมูลการจับกุมคดียาเสพติดปี 2546-2557 เฉพาะเพศหญิง สถิติที่น่าสนใจคือในจำนวน 9 ข้อหา มี 4 ข้อหาที่มีความถี่มากเป็นลำดับแรกๆ ได้แก่ 1) ข้อหาครอบครอง 37,134 คน คิดเป็น 82.3.4 % ในจำนวนนี้มีช่วงอายุ 18 ปีขึ้นไปจำนวนมากที่สุด 30,578 คน 2) ข้อหาครอบครองเพื่อจำหน่าย 35,895 คน ในจำนวนนี้อายุ 18 ปีขึ้นไป 30,710 คนคิดเป็น 85.55 % 3) ข้อหาเสพ จำนวน 32,328 คน ผู้ต้องขังที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปจำนวน 25,830 คน คิดเป็น 67.39 % และ 4) ข้อหาจำหน่ายจำนวนรวม 21,401 คน ผู้ต้องขังอายุ 18 ปีขึ้นไปจำนวน 18,716 คน คิดเป็น 87.45 % ข้อมูลดังกล่าวจึงมีความหมายว่าจำนวนผู้หญิงที่ถูกจับในข้อหาผิด พรบ.ยาเสพติดจำนวน โดยเฉลี่ยกว่า 80 % เป็นผู้หญิงที่อยู่ในวัยที่สามารถหารายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว

สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดและคดียาเสพติดที่ถูกจับกุมขัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มคดียาเสพติดของกลุ่มผู้ต้องขังหญิง จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจ และต้องคลี่คลายให้เห็นมายาคติที่สังคมมีต่อยาเสพติด และต่อผู้ต้องขัง โดยเฉพาะผู้หญิง เพื่อการปรับเปลี่ยนแนวทาง มุมมองต่อการปฏิบัติต่อผู้หญิงและคดียาเสพติดของผู้ต้องขังหญิง ซึ่งเมื่อพิจารณาจากฐานความคิดของผู้หญิงที่ต้องถูกคุมขังจากการจับกุม

ดำเนินคดีและ/หรือรับโทษในความผิดที่เกี่ยวกับยาเสพติดส่วนใหญ่ โดยทั่วไปแล้วมิใช่พฤติกรรมของบุคคลที่มีบทบาทนำ หรือมีบทบาทสำคัญในองค์กรอาชญากรรมหรือกระบวนการค้ายาเสพติดที่เป็นต้นเหตุของการถูกกล่าวหาและต้องโทษในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด หากแต่ผู้หญิงส่วนใหญ่เป็นผู้มีบทบาทรอง ผู้ต้องขังหญิงคดียาเสพติดพัฒนาขึ้นมาจากการเป็นผู้เสพแล้วจึงเข้าสู่วงการเป็นผู้ค้ารายย่อย โดยจะเห็นได้ว่า ส่วนใหญ่เป็นคดียาเสพติด ถึงร้อยละ 84 – 86 ที่จะเป็นผู้ที่ตั้งใจเข้ามาขายยาเสพติด แต่ทำเพราะความจำเป็นทางเศรษฐกิจหรือมีปัญหาครอบครัว และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ผลักดันให้เข้าสู่วงจรยาเสพติด อีกทั้งเป็นพวกที่ขาดโอกาสและทางเลือกในชีวิตที่ดีกว่า จึงหันเข้าสู่ยาเสพติด ในขณะที่เมื่อผู้หญิงต้องใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำนั้นส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังซึ่งเป็นหญิง ต่อครอบครัวที่ผู้หญิงมีภาระหน้าที่ทางสังคมและวัฒนธรรมที่ต้องเลี้ยงดูบุตร รวมทั้งบุคคลในครอบครัว ในขณะที่บริบทของสภาพเรือนจำหรือทัณฑสถานปัจจุบัน มีการออกแบบไว้สำหรับการคุมขังผู้ต้องขังที่กระทำผิดทางอาชญากรรมซึ่งส่วนใหญ่คือเพศชาย ภาวะทางร่างกายที่แตกต่าง เช่นระบบการเจริญพันธุ์ ซึ่งผู้หญิงจะมีประจำเดือน การตั้งครรภ์และการคลอดบุตร รวมทั้งการพบว่าผู้ต้องขังหญิงจำนวนไม่น้อยที่มีการตั้งครรภ์ก่อนถูกจับด้วยข้อหาขายยาเสพติด

เมื่อส่วนใหญ่ของผู้กระทำผิดมาจากสภาพแวดล้อมที่พร้อมจะผลักดันเข้าสู่ยาเสพติดได้ตลอดเวลา ผู้หญิงเหล่านี้จึงตกอยู่ในสภาพ “เหยื่อ” ของสังคมและกระบวนการยุติธรรม และเข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรมเพิ่มสูงขึ้นมากอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่หน่วยงานโยบาย หน่วยอำนาจการของรัฐบาลก็ยังมีได้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านี้อย่างต่อเนื่องว่าทำไมจึงมีผู้หญิงเข้าไปสู่วงจรยาเสพติดเพิ่มสูงขึ้น ภูมิภาค

หลังของผู้ต้องหา/ ทำไมผู้หญิงจึงถูกดำเนินคดี ถูกฟ้อง ถูกพิพากษาต้องโทษจำคุกเป็นเวลานาน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อครอบครัว ชุมชน สังคม ซึ่งนอกจากจะทำให้จำนวนผู้ต้องขังหญิงล้นคุกแล้ว ยังส่งผลกระทบในเชิงเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนตัวเลขของรายได้ประชาชาติ อันเป็นผลกระทบในภาพใหญ่ของประเทศ (พิทยา จินาวัฒน์, 2558)

นอกจากนั้น ท่ามกลางมาตรการใช้ยุทธศาสตร์การปราบปรามที่รุนแรง เช่น การใช้สงครามยาเสพติด ไม่ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืน และมีผลกระทบเชิงลบที่รุนแรง (พิทยา จินาวัฒน์, 2558) รวมทั้งสร้างบริบทของ “ความกลัว” ให้กับประชาชนบนแนวทางการจัดการบนวาทกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวาทกรรมชาตินิยม วาทกรรมพลังแผ่นดิน ฯลฯ สนับสนุนการใช้ความรุนแรงต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ให้ยอมรับ “วิธีการ” การใช้ความรุนแรงอย่างเด็ดขาดของรัฐบาล และสร้างเสริมทัศนคติเดียวกันที่เกินจริงให้กับคดียาเสพติดจากการที่ทั้งรัฐบาลหน่วยงานของรัฐและสื่อมวลชนต่างร่วมใจกันนำเสนอข้ออ้าง ข่าวสารข้อมูล ตัวเลขสถิติต่าง ๆ ของพิชภัยยาบ้าอย่างต่อเนื่อง และบ่อยครั้งที่มีลักษณะ “เกินจริง” (อนุสรณ์ อุณโณ, 2541) ซึ่งในกรณีของผู้ต้องขังหญิงก็เช่นกัน

ในขณะที่มาตรการในสภาพการณ์เช่นนี้ทุกประเทศต่างมีรายงานที่แสดงความยอมรับต่อสภาพของการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดคล้ายกัน กล่าวคือ การป้องกัน และแก้ไขที่ผ่านมาเป็นการทำได้เพียงควบคุมและป้องกันไม่ให้ปัญหาแพร่กระจายลุกลามเร็วจนเกินไป เพราะปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่ผู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการของปัญหาทั้งฝ่ายผู้ค้าและผู้เสพ สร้างความต้านทานต่อการป้องกันและสร้างความเปลี่ยนแปลงในรูปแบบของปัญหาเพื่อหนีการควบคุมได้เป็นอย่างดี

นอกจากนั้นแม้มีความพยายามในการเสนอแนวทางการจัดการปัญหาในรูปแบบอื่น ๆ ในระยะสี่สิบปี มีแนวคิดใหม่ ๆ เรื่องการลดทอนความเป็นอาชญากรรม/ความผิดทางอาญา การลดบทลงโทษ การเบี่ยงเบนคดี ข้อเสนอมาตรการทางเลือกแทนการจำคุก เช่น การคุมประพฤติ หรือการควบคุมตัว ณ สถานที่อื่นที่มีใช้เรือนจำ และหรือการใช้มาตรการลดอันตรายในการใช้ยา เพื่อลดความแข็งตัวของแนวคิดนโยบายการแก้ไขปัญหานั้นเน้นการใช้กฎหมาย/การปราบปรามสำหรับกลุ่มผู้กระทำความผิดไม่สำคัญ เช่น ผู้ใช้/คดียาเสพติด ที่ยังเล็กไม่ได้ ผู้ค้ารายย่อย ฯลฯ ก็ยังไม่ได้ดำเนินการ

สภาพการณ์ปัญหาเพื่อการพัฒนาแนวทางการจัดการรูปแบบอื่น ๆ ที่ไม่สามารถทำได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ น่าจะมาจากมายาคติของการจัดการตามแนวทางการความรุนแรงที่เป็นอยู่ ดังนั้นเพื่อชี้ให้เห็นสภาพการณ์ดังกล่าว ที่น่าจะนำมาสู่ข้อเสนอในแนวทางร่วมจัดการแก้ไขปัญหาก็ได้อย่างเหมาะสม การศึกษาเรื่อง “วาทกรรมยาเสพติด : อิศราภาพของนักโทษหญิง มุมมองจากเศรษฐศาสตร์การเมืองและนิติเศรษฐศาสตร์” จึงเป็นการศึกษาการไปสู่อิสรภาพของนักโทษหญิง โดยผ่านมุมมองจากเศรษฐศาสตร์การเมืองและนิติเศรษฐศาสตร์ ที่ไม่อาจศึกษาเฉพาะเพียงร่างกายและจิตใจของนักโทษหญิงซึ่งเป็นผู้ต้องขังในเรือนจำเท่านั้น แต่จะต้องศึกษาอย่างผูกโยงถึงชีวิตจิตใจ ศักยภาพของการทำมาหากินของผู้ต้องราชทัณฑ์หญิง การใช้มุมมองทางด้านกฎหมายเพื่อนำมาตอบโจทย์ที่แท้จริงของสังคม ภายใต้บริบทที่มีการเปลี่ยนแปลงผ่านเช่นสังคมในปัจจุบัน

2.วัตถุประสงค์

1) เพื่อสร้างองค์ความรู้และปรับเปลี่ยนทัศนคติของคนไทยต่อเรื่องยาเสพติด โดยเฉพาะปัญหานักโทษหญิงติดยาเสพติดคลีนิก

2) เพื่อเสนอแนะแนว ทางออกของการแก้ไขปัญหายาเสพติด อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความเป็นจริงในสังคมไทย

3.วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณ โดยมีแนวทางเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1.ศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์

3.2.ลงพื้นที่ศึกษาสำรวจชีวิตของผู้ต้องขัง ผู้ต้องขังหญิงในพื้นที่เรือนจำ 4 ภาคและกรุงเทพมหานคร ในเรือนจำ/ทัณฑสถานอิสระ เขต 1-9 โดยเลือกมา 1 เรือนจำในแต่ละเขต รวมกัน 10 สถานที่

3.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก และเก็บแบบสำรวจควบคู่กัน โดยทีมนักวิจัย โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง 20 กรณีศึกษา จำแนกตามระดับการลงโทษ ซึ่งเป็นตัวแทนจากแต่ละเรือนจำ/ทัณฑสถาน 10 สถานที่ รวมจำนวน 200 กรณี ผ่านการประสานงานจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

3.3.การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าร้อยละ การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพ และการสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ในสถานการณ์ของไทย

4.ผลการวิจัย

ในส่วนนี้จะแบ่งการนำเสนอออกเป็น

4.1 แนวความคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.3 ผลการศึกษา

4.1 แนวความคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

นิติเศรษฐศาสตร์ (Law and Economics) หรือ เศรษฐศาสตร์วิเคราะห์ว่าด้วยกฎหมาย (Economic Analysis of Law) เป็นศาสตร์ว่าด้วยการศึกษาประเด็นสำคัญทางกฎหมาย ทฤษฎีกฎหมาย การตีความกฎหมาย การออกแบบกฎหมาย การประเมินคุณค่าของกฎหมาย และผลกระทบของกฎหมายต่อพฤติกรรมของตัวละครที่เกี่ยวข้องและสังคม โดยใช้ระเบียบวิธีหรือวิธีวิทยา (Methodology) ทางเศรษฐศาสตร์นี้ โอคลาสสิกเป็นกรอบและ เครื่องมือมาตรฐานในการวิเคราะห์

นิติเศรษฐศาสตร์ให้ความสำคัญกับมิติด้าน "ประสิทธิภาพ" ของกฎหมาย ระบบกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม และมีเป้าหมายเพื่อบรรลุสวัสดิการสังคม (Social Welfare) สูงสุด โดยมองว่ากฎหมายเป็นปัจจัยเชิงสถาบัน (Institutional Factor) ซึ่งส่งผลในการกำกับพฤติกรรมของประชาชนทั่วไป รวมถึงกลุ่มผลประโยชน์ ผู้บังคับใช้กฎหมาย องค์กร และรัฐบาล

กฎหมายในมุมมองของนิติเศรษฐศาสตร์คือเครื่องมือในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนในสังคมไปสู่แนวทางที่สังคมพึงปรารถนา เช่น ให้คนมีพฤติกรรมระมัดระวังเพื่อลดโอกาสในการเกิดอุบัติเหตุ ออกแบบสัญญาที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ และป้องปรามยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาของสังคม เช่น การก่ออาชญากรรม ผ่านบทลงโทษทางกฎหมาย ทั้งการลงโทษที่เป็นตัวเงิน ได้แก่ ค่าปรับ และการลงโทษที่ไม่เป็นตัวเงิน เช่น จำคุก ภาคทัณฑ์ กักบริเวณ การประหารชีวิต

ข้อสมมุติพื้นฐานของนิติเศรษฐศาสตร์มาตรฐานก็คล้ายกับเศรษฐศาสตร์ นั่นคือ สมมติว่า คนไม่ว่าจะเป็นผู้บังคับใช้กฎหมาย ผู้ถูกกฎหมายบังคับใช้

ตลอดจนอาชญากร ล้วนมีความเป็นสัตว์เศรษฐกิจ มีเหตุมีผลทางเศรษฐศาสตร์และตอบสนองต่อสิ่งจูงใจ แต่ละคนตัดสินใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพที่สุดโดยเลือกทางที่ทำให้ตนได้รับผลประโยชน์สุทธิสูงสุดภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดที่ตนเผชิญเมื่อพฤติกรรมของคนและปฏิสัมพันธ์ของผู้นั้นในสังคมมีลักษณะคงเส้นคงวา และมีระเบียบแบบแผนชัดเจนเช่นนี้แล้ว เราจึงสามารถทำนายพฤติกรรมสนองตอบการออกหรือปรับเปลี่ยนกฎหมาย และคาดการณ์ผลลัพธ์ของปฏิสัมพันธ์ได้อย่างแน่นอน และมั่นคงระดับความเข้าใจเรื่องผลกระทบของกฎหมายต่อพฤติกรรมของตัวละครที่เกี่ยวข้องและสังคมจะช่วยให้กระบวนการออกแบบหรือแก้ไขกฎหมาย เพื่อผลิตสร้าง "กฎหมายที่ดี" มีคุณภาพและครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จนเป็นการปฏิรูปกฎหมายที่มีหลักวิชาและข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นฐานความรู้ที่อยู่เบื้องหลัง ทั้งนี้กฎหมายและระบบกฎหมายที่พึงปรารถนาของนักเศรษฐศาสตร์คือ กฎหมายและระบบกฎหมายที่มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ใช้ทรัพยากรของสังคมอย่างคุ้มค่า สามารถบรรลุความยุติธรรมตามมาตรฐานที่พึงปรารถนาโดยมีต้นทุนต่อสังคมต่ำที่สุดหรืออย่างรวดเร็วที่สุด เป็นต้น

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัชชะวิทาศาสตร์ สำนักวิจัยและพัฒนา ระบบงานราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลกระทบจากการถูกจำคุกของผู้ต้องขังหญิง พบว่าผู้ต้องขังหญิงได้รับผลกระทบ และส่งผลต่อการดำเนินชีวิตหลังพ้นโทษเป็นอย่างมาก ได้เสนอแนะให้ (1) ควรมีการพิจารณามาตรการลงโทษทางเลือกอื่น เช่น การใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ การคุมประพฤติ ฯลฯ (2) การจ้างงานในเรือนจำควรให้มี

ค่าจ้างหรือเงินปันผลในอัตราที่เหมาะสมสำหรับผู้ต้องขัง ไม่เป็นภาระให้กับครอบครัว (3) เรือนจำควรให้ความสำคัญในเรื่องสุขอนามัย รวมทั้งการจัดสวัสดิการในสิ่งจำเป็นพื้นฐานแก่ผู้ต้องขังหญิงที่ขาดแคลน (4) ควรมีการประสานหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้ต้องขังและครอบครัวในภาวะยากลำบากต่าง ๆ ด้านสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต การให้คำแนะนำปรึกษาทางด้านจิตใจ ด้านการประกอบอาชีพ เป็นต้น ตลอดจนการติดตามให้ความช่วยเหลือภายหลังจากผู้ต้องขังพ้นโทษโดยหน่วยงานภายในชุมชน

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์และคณะ (2554) ได้ศึกษาเรื่องนิติศาสตร์ของระบบยุติธรรมทางอาญาของไทย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการการวิเคราะห์กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาด้านเศรษฐศาสตร์ โดยใช้หลักนิติเศรษฐศาสตร์มาวิเคราะห์ต้นทุนในระบบยุติธรรมไทย พบว่า ระบบยุติธรรมไทยได้ใช้งบประมาณจำนวนมหาศาลในการบริหารจัดการ แต่ยังคงไร้ประสิทธิภาพ โดยมีสาเหตุ 2 ประการคือการเน้นการลงโทษทางอาญามากเกินไป และมีแนวโน้มในการลงโทษจำคุกมากกว่าการลงโทษด้วยการปรับหรือแนวทางที่มีต้นทุนต่ำกว่า ควรปฏิรูปการลงโทษ เช่น การยกเลิกความผิดทางอาญาในบางฐานความผิด และในรูปแบบอื่น เช่น การปรับตามรายได้ การไต่ถาม การบริการสังคม การจำคุกนั้นควรเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดร้ายแรง และไม่สามารถลงโทษรูปแบบอื่นได้

ณัฐภักดิ์ คำคม (2557) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ความต้องการของผู้ต้องขังหญิง ศึกษาเฉพาะกรณี: เรือนจำกลางนครปฐม" พบว่ากลุ่มผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วงวัยกลาง มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่มีสถานะเป็นนักโทษเด็ดขาด ความต้องการของกลุ่มผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่

ต้องการด้านสวัสดิการและนันทนาการมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการฝึกวิชาชีพ ด้านความคาดหวังในอนาคต ด้านการศึกษา และด้านปัจจัยพื้นฐานอยู่ในอันดับน้อยที่สุด

4.3 ผลการศึกษา

การเสนอแนวทาง สถานการณ์ปัญหาที่ต่อเนื่อง และหรือเงื่อนไขขีดจำกัดของการจัดการปัญหาสาเหตุที่เกิดขึ้นในปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่มผู้ต้องขังหญิง ผลการศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานข้อเสนอแนะจะแบ่งเป็นประเด็น ดังนี้

4.3.1 มายาคติของนโยบายการจัดการปัญหาในแนวทางแบบรุนแรง

4.3.2 คติยาเสพติดของผู้ต้องขังหญิง: ปัญหาทางศีลธรรม การก่ออาชญากรรมหรือปัญหาทางเศรษฐกิจ

4.3.1 มายาคติของนโยบายการจัดการปัญหาในแนวทางแบบรุนแรง

เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างยาเสพติดกับสังคมไทยที่มีมาแต่ช้านาน จะเห็นได้ว่า นับตั้งแต่พื้นที่ยังแพร่หลายในสังคมไทย จนกระทั่งการเกิดขึ้นของ “ยาบ้า” ซึ่งต่อมามีการปรับเปลี่ยนเป็น “ยาบ้า” และนับจากพุทธทศวรรษที่ 2530 เป็นต้นมา ยาบ้าถูกมองเป็นโรคร้ายของสังคมไทย สาเหตุเกิดจากการรณรงค์ การจัดการ โดยบทบัญญัติกฎหมายที่มีบทลงโทษเข้มงวด เอาจริงเอาจังกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เช่น วิธีการสังหารบุคคลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด การจัดการแบบขัดหลักนิติรัฐ หรือสิทธิมนุษยชน ซึ่งการกำหนดมาตรการรุนแรงเช่นนี้ก็ได้ทำให้เกิดการแก้ไข และลดปัญหา ยาบ้าลงได้ ในขณะที่การจัดการด้วยมาตรการที่รุนแรงเช่นนี้ เกี่ยวพันโดยตรง และสร้างมายาคติ

ความเป็นไปไม่ได้ในการสร้างทางเลือกในรูปแบบอื่น ๆ ในการจัดการปัญหา

นอกจากนั้น งานศึกษาของกลาสแมน (Jim Glassman, 2005) ชี้ว่า ความรุนแรงของแนวทางการจัดการของรัฐที่เกิดขึ้น และก่อให้เกิดความรุนแรงของสถานการณ์ปัญหา นี้ เกิดขึ้นจากลักษณะการบริหารงานของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ที่เน้นการคิดเอง ทำเอง มุ่งสัมฤทธิ์ผลแบบ CEO ประกอบกับมุ่งวิธิตดการประทัตตราผู้อื่นเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับการใช้ความรุนแรงในการจัดการ “พวกค้ายา” “พวกไม่รักชาติ” “พวกทรยศต่อชาติ” ฯลฯ เพื่อจ่ายต่อการใช้ความรุนแรงต่อผู้ถูกระทำให้เป็นอื่น ในขณะที่งานวิจัยของเกษียร เตชะพีระ (เกษียร เตชะพีระ, 2548) เสนอเช่นเดียวกันว่า วัฒนธรรม “การเมืองปฏิบัติปฏิรูป” ที่อำนาจนิยมอาศัยทัศนคติในการมองคนแบบสมบูรณาญาสิทธิราชศีลธรรม (moral absolutism) คือ “ลากเส้นแบ่งระหว่างคนดี/คนชั่วอย่างเด็ดขาดจากกันดูจขาวกับคำ โดยไม่สนใจดูบริบทเงื่อนไขที่ส่งอิทธิพลแวดล้อมให้คนมีพฤติกรรมดังกล่าว ถือเป็นเส้นแบ่งง่าย ๆ เป็นเกณฑ์วัดตัดสินทุกคนทุกอย่างในสังคม..” และกระทำต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในการเข้าใช้ความรุนแรง สามารถใช้อำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดต่อใครก็ตามที่ขัดขวาง และยังคงสามารถครองใจคนส่วนใหญ่ที่มีสิทธิเลือกตั้งได้ ซึ่งแนวทางการจัดการเช่นนี้ หรือบริบทสงครามปราบปรามยาเสพติดด้านหนึ่งก็เป็น “ภูมิคุ้มกัน” ให้รัฐบาล ในขณะที่เดียวกันก็สร้างทัศนคติของกลุ่มคนชั้นกลางที่จะแสดงการเดียดฉันท์อย่างรุนแรงต่อกลุ่มคนที่เข้ามาทำให้ลูกหลานตนเองสัมผัสกับกระแสยาเสพติด (อนุสรณ์ อุณโณ, 2541) และพร้อมใจสนับสนุนการใช้ความรุนแรงต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

กระแสแนวทางในการจัดการดังกล่าวผนวก รวมเข้ากับแนวทางการศึกษาที่มีอยู่ในช่วงนั้น ได้ร่วม

สร้างความชอบธรรมในแนวทางนี้ สร้างความพึงพอใจ ในแนวทางการจัดการอย่างรุนแรงเข้มข้นไปจนถึงการ ตีตราประทับการจัดการอย่างไม่มีบริบทกับคดียาเสพติด เห็นได้จากรายงานของศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ (ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ, 2547) โพลล์ของสำนักต่าง ๆ หรือการสำรวจความพึงพอใจ การประเมินความรู้สึกทัศนคติ ของผู้คนที่มองต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสงครามยาเสพติด ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมักจะเห็นด้วย และสนับสนุน การปราบปรามในยุคนั้น (เสริมพงษ์ ผาพันธ์ และคณะ , 2550)

ขณะเดียวกัน ท่ามกลางทัศนคติที่ไม่ยอมรับ และเดียดฉันท์ ต่ออย่างรุนแรง การศึกษางานศึกษาที่เกี่ยวข้อง (พวงทอง ภวัครพันธุ์, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์) ก็พบว่า ได้ร่วมสร้าง “ความกลัว” ต่อประชาชน ที่ทั้งรัฐบาล หน่วยงานของรัฐและสื่อมวลชนต่างร่วมใจกัน นำเสนอข้ออ้าง ข่าวดารข้อมูล ตัวเลขสถิติต่าง ๆ ของพิษภัยยาอย่างต่อเนือง ที่บ่อยครั้งมีลักษณะ “เกินจริง” การอาศัยความกลัวดังกล่าวทำให้เกิดการสร้างวาทกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น วาทกรรมชาตินิยม วาทกรรมพลังแผ่นดิน ฯลฯ เพื่อสร้างความชอบธรรมให้ และยอมรับ “วิธีการ” การใช้ความรุนแรงอย่างเด็ดขาดของรัฐบาล

จะเห็นได้ว่า การทำความเข้าใจเหตุผล และเข้าใจโลกทางสังคมของผู้ถูกระทำ ท่ามกลางความแตกต่างของโลกทางสังคมของผู้กระทำอาจเป็นเงื่อนไขสำคัญของการจัดการแก้ปัญหาที่ยังสร้างปัญหา

4.3.2 คดียาเสพติดของผู้ต้องขังหญิง: ปัญหาทางศีลธรรม การก่ออาชญากรรมหรือปัญหาทางเศรษฐกิจ

ผู้วิจัยศึกษาสถานการณ์ปัญหานี้ท่ามกลางสมมติฐานที่ว่า “ด้วยความแตกต่างในมุมมองต่อยาเสพติด ระหว่างมุมมองของผู้กำหนดแนวทางการจัดการ

ปัญหา และมุมมองของผู้กระทำผิดในคดียาเสพติด ผู้ใช้ ผู้เสพ ผู้ค้า ได้นำไปสู่การจัดการบนแนวทางที่อาจ “ไม่ได้ประสิทธิผล” ซึ่งที่น่าสนใจคือ ในขณะที่มองการแก้ปัญหา คดียาเสพติดในแง่มุมมองของการเป็นอาชญากร แต่ในกลุ่มผู้ต้องขังหญิง ซึ่งน่าจะมึธรรมชาติของความเป็นอาชญากรน้อยกว่าเพศชาย การจัดการปัญหา คดียาเสพติดด้วยแนวทางบนแนวคิดเช่นนี้ น่าจะทำให้เกิดการจัดการที่ไม่ทรงประสิทธิผล การศึกษาประเด็นที่สะท้อนต่อการเสพ หรือการค้ายาเสพติดด้วยมุมมองของผู้ต้องขังหญิง จึงน่าจะทำให้ได้แนวทางในการจัดการที่เข้าถึงการแก้ปัญหาได้มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยกำหนดการ ศึกษาใน 3 ประเด็น ดังนี้

1. กระบวนการกลายเป็นผู้ต้องขังคดียาเสพติด
2. ยาเสพติด: มุมมองคนในของผู้ค้า และผู้เสพ

1. กระบวนการกลายเป็นผู้ต้องขังคดียาเสพติด จากการศึกษาโดยการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังหญิง

ใน 10 เดือนจำคุกในแต่ละภูมิภาค จำนวน 200 กรณี ข้อมูลแสดงให้เห็นว่า ผู้หญิงส่วนใหญ่ที่กลายเป็นผู้ต้องขังหญิง มีความจำเป็นทางเศรษฐกิจเป็นพื้นฐานปัญหาชีวิต ในขณะที่ระดับการศึกษาซึ่งเป็นช่องทางการได้มาซึ่งรายได้ ผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาภาคบังคับ ทำให้จำกัดช่องทางการหารายได้จากการใช้ระดับการศึกษา จากการศึกษาโดยจำแนกตามระยะเวลาในการรับโทษในแต่ละคดี ซึ่งขึ้นอยู่กับฐานความผิดในคดีที่ผู้ต้องขังได้กระทำ มายาคดีหนึ่งที่สังคมน่าจะเห็นตรงกันว่า จำนวนระยะเวลาที่ได้รับโทษน่าจะบ่งบอกถึงการกระทำผิดที่น่าจะอยู่บนฐานที่ร้ายแรง แต่การเก็บข้อมูลบนกรณีศึกษาในฐานความผิดที่แตกต่างกันนี้ เราสังเกตเห็นแต่ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจของผู้ต้องขังเหล่านี้เป็นฐานเดียวกัน

ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ที่ต้องโทษตั้งแต่ 2 ปี – ประหารชีวิต ส่วนใหญ่มีพื้นฐานชีวิตที่ข้องเกี่ยวกับยา

เสพติดรายรอบตัว ไม่ว่าจะเป็นในระดับครอบครัว ระดับชุมชน และ/หรือกับครอบครัวใหม่ของตนเอง ส่วนใหญ่เริ่มคุ้นเคย และเกี่ยวพันในฐานะของผู้มีส่วนรู้เห็น เกี่ยวข้อง และด้วยความเป็นครอบครัว ซึ่งส่วนใหญ่สามี หรือแฟน เป็นบุคคลหลักที่นำพาเสพติดเข้ามา ทำให้ความรุนแรงในการปฏิเสธและการปฏิบัติชัดเจน ในการที่จะข้องเกี่ยวกับเสพติด และกลับกลายเป็นกลไก เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการร่วมค้า และ/หรือร่วมเสพยา การเริ่มต้นของเข้าร่วมการค้าขายเสพติด ผู้ต้องขังส่วนใหญ่จึงไม่จำเป็นต้องร่วมเสพ และ/หรือร่วมติดการเสพไปด้วยกัน แต่จุดเริ่มต้นของการเข้าร่วมกระบวนการค้าขายเสพติดล้วนแล้วแต่เกิดขึ้นบนฐานปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว การเกี่ยวพันกับสามี หรือแฟนที่เกี่ยวข้องกับเสพติด การชักนำเข้าสู่วงจรการค้าขายยา

การผลักดันให้ผู้หญิงต้องเป็นหลักแบกภาระในการเลี้ยงดูครอบครัว เป็นภาระหลัก ติดตามมาด้วยปัญหาหนี้สิน และสาเหตุจากครอบครัวแตกแยก ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ซึ่งมีความรับผิดชอบในครอบครัวมากกว่า รับเป็นภาระหลักเข้าสู่วังวนด้วยการให้ความหมายกับเสพติดว่าเป็นการหารายได้ ส่วนสำหรับกลุ่มผู้เสพเอง ซึ่งในกลุ่มผู้ต้องขังหญิงจะพบว่า มีแนวโน้มอย่างสูงที่จะขายร่วมด้วย เพื่อได้มาซึ่งการเสพที่เสียค่าใช้จ่ายลดลง และนำไปสู่การเปลี่ยนเป็นแนวทางรายได้หลักของครอบครัว

สำหรับผู้ต้องขังหญิงแล้ว ข้อมูลด้านเสพติดประเภทต่าง ๆ ไม่ได้ถูกรับรู้ในวงกว้าง ความไม่รู้ซึ่งบดบังโทษของผู้หญิง เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้หญิงเข้าสู่การค้าขายเสพติด และ “ยาบ้า” หรือ “ยาเสพติด” หรือ “การรับงาน” “การส่งงาน” “การเดินงาน” “การขนงาน” เป็นวิธีการหารายได้ อย่างหนึ่ง เจตจำนงในการต้องรับผิดชอบภาระของตนเอง ในขณะที่

ช่องทางทางเศรษฐกิจไม่เอื้ออำนวย ผู้ต้องขังส่วนหนึ่งจึงลงเอยในช่องทางค้าขาย หรือขนยาเสพติด

2.ยาเสพติด: มุมมองคนในของผู้ค้า และผู้เสพ เมื่อศึกษาผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ที่ต้องโทษตั้งแต่ 2 ปี – ประหารชีวิต เราพบว่า ส่วนใหญ่มีพื้นฐานชีวิตที่ข้องเกี่ยวกับเสพติดรายรอบตัว และเกี่ยวพันในฐานะของผู้มีส่วนรู้เห็น

ในฐานะผู้เสพเอง “ยาบ้า” ถูกใช้เพื่อกระตุ้นตัวเองในการทำงาน สร้างอารมณ์รื่นรมย์ในการทำงาน ทั้งลูกค้า และผู้ขาย ในบางพื้นที่ที่เก็บข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า ผู้ใช้ยา หรือลูกค้าเป็นแรงงานในพื้นที่ เช่น ลูกเรือ แรงงานตัดยาง แรงงานตัดอ้อย คนตัดไม้ คนขับรถขนส่ง เด็กเชียร์เบียร์ ฯลฯ กลุ่มแรงงานเหล่านี้ใช้การเสพยาบ้าเป็นส่วนหนึ่งของการทำงาน

พฤติกรรมเสพของผู้ต้องขังส่วนใหญ่อยู่ในราว 1-5 เม็ด/วัน ซึ่งดูเป็นพฤติกรรมปกติของผู้ต้องขังที่ใช้ยาบ้าในแต่ละวัน ผู้วิจัยเคยพบกรณีศึกษาที่เสพราว 30 เม็ดต่อวัน แต่ก็เป็กรณีส่วนน้อย การทำความเข้าใจซึ่งปริมาณการเสพจะนำไปสู่การจำกัดกำหนดบดทลงโทษสำหรับความหมายของ “ผู้เสพ” “ผู้ค้า” หรือ “ครอบครัว” อย่างไรก็ดี เหตุผลในการใช้เสพของผู้ต้องขังมีหลากหลายเหตุผลเกี่ยวข้องกับความรู้สึก เช่น ความเครียด อยากรู้ อยากรอง เข้าสังคม น้อยใจ ฯลฯ ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ริเริ่มการเสพด้วยเหตุผลเช่นนี้ แต่การเข้าสู่การค้า ส่วนสำคัญคือ การลดต้นทุนของการเสพ

การเข้าสู่วงจรการขาย ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการขายอยู่ 2 รูปแบบ คือ การเริ่มจากการขายรายย่อย ได้กำไรเป็นส่วนต่างของราคาที่ได้รับ และขาย และอีกรูปแบบคือ การวาง การเดินยา ซึ่งเป็นผู้รับจ้างขน เมื่อการซื้อขายของผู้ค้ารายย่อยอยู่ที่ราว 10-200 เม็ด / 2 วัน ในขณะที่รายใหญ่ส่วนมากรับจ้างขน ซึ่งจะเป็นจำนวน

หลักพันเม็ดขึ้นไป การทำความเข้าใจในแง่มุมของปริมาณยาในการซื้อขาย ผลตอบแทนที่คุ้มการลงทุนในแง่มุมของผู้ต้องขัง อาจทำให้รูปแบบการกำหนดโทษของผู้ต้องขังหญิงสอดคล้องในแง่มุมการจัดการปัญหา และการนำเอามิติทางเศรษฐกิจมาร่วมในการจัดการ

5.อภิปรายผล

จากการศึกษาเบื้องต้นจะเห็นเงื่อนไขสำคัญของการเข้าสู่การค้าขายยาเสพติด การทำความเข้าใจในแง่มุมของการค้าในด้านของการเป็นอาชญากรรมอาจอธิบายไม่ได้อย่างสมบูรณ์ แต่อย่างน้อยหนึ่งที่เราเห็นได้ชัดจะเห็นว่า เจตจำนงต่อการเข้าสู่การค้าขายยาเสพติดเป็นประเด็นเรื่องของเศรษฐกิจเป็นสิ่งสำคัญ

แนวความคิดบนบริบทเศรษฐกิจแบบหลังสมัยนิยม ที่อธิบายว่า มนุษย์สมัยใหม่เป็นมนุษย์ที่ผ่านกระบวนการ “การลงทุน” อย่างมากเพื่อให้ตนเองได้เป็นแรงงาน หรือเติบโตมาเป็นแรงงานที่มีศักยภาพ และเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญ แต่การเป็นแรงงานนั้นยังมีความหมายกว้างไปกว่าการเป็นแรงงานของบริษัทใดบริษัทหนึ่ง แต่เขาเป็นผู้ประกอบการต่อตนเอง (entrepreneur of himself) ที่ต้องอาศัยความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ต่อการดูแลตนเอง ในมุมมองนี้ จึงเห็นประเด็นสำคัญคือ ตรรกะแบบเศรษฐกิจเสรีนิยมใหม่ อาศัยความสอดคล้องกันระหว่างปัจเจกบุคคลที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเองและมีศีลธรรมต่อสังคม เพื่อไม่เป็น “ภาระ” กับปัจเจกบุคคลที่มีความสมเหตุสมผลทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะเห็นได้ในกลุ่มของผู้ต้องขังหญิงเช่นกัน

การวิเคราะห์อาชญากรในมุมมองบริบทเศรษฐกิจแบบหลังสมัยใหม่ การให้ความหมายอาชญากรสำหรับสังคมที่อยู่ในตรรกะมนุษย์เศรษฐกิจ พวกเขาขอมองว่า อาชญากรคือผู้ลงทุน ผู้ลงทุนย่อมคิดแบบมี

เหตุผล คาดหวังกำไรจากการลงทุน และกลัวการลงทุน ผู้ลงทุนจึงต้องยอมรับความเสี่ยงในการกระทำของตน

ผลที่ตามจึงให้ความสำคัญกับการลงโทษผู้เป็นอาชญากรตามตรรกะแบบประโยชน์นิยม การคำนวณแบบสมเหตุสมผลเพื่อลงโทษพวกเขาจึงต้องให้ความสำคัญกับเรื่อง 1.ปริมาณการลงโทษ 2.เครื่องมือของการตรวจตราอาชญากรรม 3.เครื่องมือทางกฎหมายต่ออาชญากรที่กระทำผิด 4.ความรวดเร็วและความรุนแรงในการพิพากษา 5.ประสิทธิผลของการลงโทษ 6.ความสามารถในการปรับรูปแบบการลงโทษ (Michel Foucault, 2008) ความสูญเสียทางเศรษฐกิจของสังคมการเมือง

6.บทสรุป

การแก้ปัญหาดิจยาเสพติดในแง่มุมของการเป็นอาชญากร แต่ในกลุ่มผู้ต้องขังหญิง ซึ่งน่าจะมีธรรมชาติของความเป็นอาชญากรน้อยกว่าเพศชาย การจัดการปัญหาดิจด้วยแนวทางบนแนวคิดเช่นนี้ น่าจะทำให้เกิดการจัดการที่ไม่ตรงประสิทธิผล ซึ่งจากการศึกษาจะเห็นได้ว่า ผู้ต้องขังหญิงในคดียาเสพติดที่เกี่ยวข้อง ด้วยเจตจำนงด้านเศรษฐกิจ ยังคงให้ความสำคัญกับปัญหาด้านเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากการพ้นโทษ

ปัญหาการวนเวียนเข้าสู่วงจรค้ายาเสพติดหรือจำนวนคดีการจับกุมที่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ส่วนเกิดขึ้นจาก เงื่อนไขทางด้านเศรษฐกิจของผู้ต้องขังและความกังวลซึ่งสถานะภายหลังจากพ้นโทษก็เป็นความคำนึงของผู้ต้องขังหญิงในแง่เศรษฐกิจก็ทำให้กลายเป็นนักโทษกระทำผิดซ้ำได้เช่นกัน

การทำความเข้าใจในมิติเศรษฐศาสตร์ ซึ่งให้ความคำนึงด้านการจัดการโดยกฎหมายที่สอดคล้องกับมิติปัญหาทางเศรษฐกิจ ผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากปัญหา การสิ้นคูก และปัญหาสังคม

เศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นตามมาหลังการจับกุม ซึ่งน่าจะเป็นแนวทางการลงโทษสำหรับคดีร้ายแรงมากกว่า น่าจะให้ความสำคัญในการจัดการ โดยแนวทางเลือกอื่น ๆ

7. กิตติกรรมประกาศ

งานศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้รับโอกาสและการสนับสนุนจาก รศ.ดร.สังสิต พิริยะรังสรรค์ และคณาจารย์ร่วมทีมวิจัย ที่ให้โอกาสได้ร่วมเรียนรู้ และทุนสนับสนุนจากกระทรวงยุติธรรม และได้ร่วมนำข้อค้นพบไปสู่แนวทางการปฏิบัติเพื่อร่วมแก้ปัญหาสังคม ซึ่งน่าจะส่งผลประโยชน์ในเชิงนโยบายต่อไป

8. เอกสารอ้างอิง

เกษียร เตชะพีระ. (2548). บุชกับทักษิณ: ระบอบอำนาจนิยมขวาวใหม่ไทย-อเมริกัน. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์คบไฟ.

นัทธิด จิตสว่าง (2558), การแก้ปัญหาผู้ต้องขังหญิงล้นคุกในประเทศไทย ค้นเมื่อ 4 เมษายน 2558. เว็บไซต์ <https://www.gotoknow.org/posts/582021>

พิทยา จินาวัฒน์.(2558). สงครามยาเสพติด: คุกและเหยื่อผู้ต้องขังหญิง เอกสารนำเสนอในที่ประชุม 30 เมษายน 2558 12.00-16.45น. ณ โรงแรมมิราเคิล.กรุงเทพมหานคร.

กวมินทร์ สิงห์ชวลา.(2553). โครงการฆ่าเพื่อชาติ: ประวัติศาสตร์ทำที่ต่อยาเสพติดของประเทศไทย จนถึงยุคแห่งการสร้างทัพยากรมนุษย์และการฆ่ามนุษย์ที่ไม่เป็นทัพยากร. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,กรุงเทพมหานคร.

ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ. (2547). รายงานผลการสำรวจประเมินการ

ปฏิบัติการพลังแผ่นดินร่วมกวาดล้างยาเสพติด. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.

เสริมพงษ์ ผาพันธ์ และคณะ.(2546). การวิเคราะห์ผลงานวิจัยและสถานการณ์ปัจจุบันของยาเสพติดในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดเชียงราย. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

อนุสรณ์ อุณโณ.(2541). วิสามัญฆาตกรรม: อาชญากรรมและการลงทัณฑ์ในสังคมไทย. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัย คณະ สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร.

Jim Glassman. (2005). “ The War on Terrorism” Comes To Southeast Asia, Journal of Contemporary Asia, 35, 1.

Michel Foucault. (2008). The Birth of Biopolitics. Hampshire: Palgrave Macmillan.